

ਅਪੀਲੀ ਸਿਵਲ

ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਬਹਾਦਰ ਜੇ.

ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ , - ਅਪੀਲਕਰਤਾ,

ਬਨਾਮ

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ-ਜਵਾਬਦਾਤਾ।

1969 ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 168

27 ਅਗਸਤ 1969

ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ (V of 1908)— ਧਾਰਾ 47— ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਫਰਮਾਨ !
ਆਇਨ— ਸੀਮਾ ਦੀ ਕਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਫਰਮਾਨ — ਅਜਿਹੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ
'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ — ਕੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ
ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ, ਅਮਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ
ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜੋ ਉਸ
ਕੋਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ , ਪਦਾਰਥ ਵਿੱਚ,
ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਫਲ ਮੰਗਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜੋ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਜਿਹਾ
ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਬਕਾ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸਵਾਲ
ਉਠਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਲਈ ਇਹ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ
ਅਧੀਨ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਪਰਾ ੫)

ਸ੍ਰੀ ਦਿਆਲੀ ਰਾਮ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ 30 ਦਸੰਬਰ, 1968 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਯਮਤ
ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ , ਸ੍ਰੀ ਏ.ਐਸ. ਧੱਗਾ, ਸਬ-ਜੱਜ, ਦੂਜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਮੁਕਤਸਰ, ਮਿਤੀ 18 ਜੁਲਾਈ, 1967 ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੀ
ਗਈ। , ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇਣਾ ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ ਬੀ.ਐਸ.ਚਾਵਲਾ , ਐਡਵੋਕੇਟ ।

ਬੀ ਐਸ ਹੰਤ , ਵਕੀਲ , ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ।

ਨਿਰਣਾ

ਐਸ ਹਮਸ਼ੇਰ ਬੀ ਅਹਦੁਰ , ਜੇ.-ਇਹ ਅਪੀਲ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸ਼ਨ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਬਿੰਦੂ
ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੁਕਤੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ
ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ।

ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਮੁਕਤਸਰ ਤਹਿਸੀਲ ਦੇ ਪਿੰਡ ਝੁਰੜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 11 ਵਿੱਘੇ ਅਤੇ 5 ਬਿਸਵੇ ਦੀ
ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਇਹ ਪਾਰਸਲ ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮਾਈ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ
ਭਰਾ ਪਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੰ: 2 ਤੋਂ 7 ਦੁਆਰਾ 22 ਜੂਨ,
1957 ਦੀ ਰਜਿਸਟਰਡ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। , ਰੁਪਏ ਲਈ 10,000 ਵਿੱਚ ਦੇ ਪ੍ਰੀ-

ਐਪਸਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ

ਇਸ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ, ਇੱਕ ਇਸ ਐਪ ਪੀਲ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ , ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ। ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ , ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਮਾਮੂਲੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਜੋਂ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ, ਜਿਸ ਵਿਚ 8 ਅਕਤੂਬਰ , 1959 ਨੂੰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਇਕ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ, ਅਤੇ ਇਹ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਦੇ ਝਗੜੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਮਹਿੰਦਰ ਐਕਸ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ। ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਰੁਕ-ਰੁਕ ਕੇ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ. 10,000, ਜਿਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਉਪਰਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 23 ਮਾਰਚ, 1966 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਇਸਨੂੰ 10 ਜੂਨ, 1966 (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਡੀ. 1) ਨੂੰ ਅਸਫਲ (ਨਾਕਾਮ) ਵਜੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 15 ਅਕਤੂਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਪੁਰਾਣੇ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ । ਸੀਮਾ ਦੀ ਕਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੁੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਦੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ 30 ਦਸੰਬਰ, 1968 ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਹੁਕਮਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਹਨ।

(3) ਤਿੰਨ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ 'ਤੇ,!

- (1) ਕੀ 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਦਾ ਫਰਮਾਨ, ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ
- (2) ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਟ ਇਸ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਲਣ ਯੋਗ ਹੈ?
- (3) ਕੀ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪੈਰੇ ਨੰਬਰ 3 ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੌਜੂਦਾ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ?
- (4) ਕੀ ਸੂਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੈ?
- (5) ਕੀ ਮੁਦਈ 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ?
- (6) ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- (7) ਕੀ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਪੈਰਾ ਨੰ 5 ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ?
- (8) ਰਾਹਤ.

ਮੈਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਜਿਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਮੈਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਾਂਗਾ , ਮੁੱਦਿਆਂ ਜਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ।

(4) ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੈ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਜ਼ਰ-ਪੰਜਾਮ ਅਤੇ ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। 8,000, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਗਵਾਹੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਦਈ-ਜਵਾਬਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਮਲਾ ਹੁਣ ਵੱਡੇ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਪੱਖ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਤੀਜੇ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ। 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਵਾਬਦੇਹ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਦਾ ਹੁਕਮ (ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਪੀ. 1) ਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਗਾਊਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ 1966 ਵਿੱਚ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਸਮਝ ਕੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰਕ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 3 ਅਤੇ 4 ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਰਾਮ ਪੱਖ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ, ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਦਈ ਨੇ ਸੀਮਾ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ, ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਝੂਠ ਨਹੀਂ ਬੋਲਿਆ, ਅਤੇ ਰੈਜ਼ ਜੁਡੀਕਾਟਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 7 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐਸਟੋਪਲ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਫੈਸਲਾ ਮੁਦਈ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ।

(5) ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ :-

“ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੇ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ।

ਫਰਮਾਨ, ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ।"

ਰਾਮਾਨੰਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਜੈ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (1) ਦੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਦਈ ਨੇ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸ਼ਰਤੀਆ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਜ਼ਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ। ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 1,000। ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ, ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਨਿੱਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਆਖਰਕਾਰ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ 25 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1917 ਨੂੰ 1905 ਦੇ ਫਰਮਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਬੈਂਚ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸਿਵਲ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਮੇਂ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਧੀ . ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ, ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਧਾਰਕ ਲਈ 12 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਡਿਕਰੀ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਫਰਮਾਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ. ਰਾਮਾਨੰਦ (1) ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, "ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਫਰਮਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਹੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਫਰਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਡਿਕਰੀ-ਧਾਰਕ, ਅਮਲ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ 'ਤੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜਿਸਦੀ ਉਸਨੂੰ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਐਗਜ਼ੀਕਿਊਸ਼ਨ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅੱਲਾ ਮਾੜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ: -

"ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਹੈ ਕਿ, ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੀ ਸਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਗੈਰ-ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੀ ਸਟ੍ਰਿਪ ਪੇਡ, ਮੁਦਈ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਫਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਉਹ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਮੁਕੱਦਮਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਸਾਬਕਾ ਫਰਮਾਨ ਦੇ ਅਮਲ, ਡਿਸਚਾਰਜ ਜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ^ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਬੈਂਚ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਤਰਕ, ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਰਾਬਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(1) ILR 43 ਸਾਰੇ। 170.

Mai Singh etc., v. Mohinder Singh (Shamsher Bahadur, J.)

ਕੇਸ. ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਇਹੀ ਸਿਧਾਂਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2) ਵਿੱਚ ਲੈਸਲੀ ਜੋਨਸ ਅਤੇ ਡੰਡਾਸ, ਜੇ.ਜੇ. ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਚ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇੱਥੇ, ਇੱਕ ਗਿਰਵੀਨਾਮਾ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਬਜ਼ਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(6) ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, 1 ਨੇ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 47 ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਉਸੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਅਗਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਗੇ, ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਬੈਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰਾਮਾਨੰਦ ਦੇ ਕੇਸ (1) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਂਝੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਨ। ਹੁਣ, ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਲਈ, ਇਹ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਜਗਦੇਵ (3) ਵਿੱਚ ਅੱਛਰੀ ਰਾਮ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਘੱਟ ਜਾਂ ਘੱਟ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚਲੇ ਸਹਿ-ਭਾਗੀਦਾਰ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਜਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਹੈ ਕਿ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ, ਅੱਛਰੂ ਰਾਮ, ਜੇ, ਦੁਨੀ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਜਗਦੇਵ (3) ਨੇ ਸਹਿ-ਸਾਂਝੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡ ਦੇ ਫ਼ਰਮਾਨਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਿਹਾ। 8 ਅਕਤੂਬਰ, 1959 ਦੇ ਆਰਡਰ ਐਗਜ਼ੀਬਿਟ ਪੀ. 1 ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਨਾ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀ PA ਵਿੱਚ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ੇਅਰ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੀ, ਤਾਂ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਨੂੰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਇਸ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਪੂਰਣਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਨਾ ਤਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗਤ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵੈਂਡੀਜ਼ ਨੂੰ ਵੇਚੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੰਸੋਲੀਡੇਸ਼ਨ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਦਈ ਨਾਲ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਸਰਗਰਮਤਾ ਨੇ ਵਿਕਰੇਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦਿਖਾਇਆ। ਇਹ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ-ਵੈਂਡੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

z*»^''^*^ 1 ^^DJ^/^'S'^* , 7*«r''

«:'''-'»ssr@«wwwek.

"^wi^"

(2) ਏਆਈਆਰ 1921 ਲਾਹ. 394.

(3) ਏਆਈਆਰ 1949 ਈਪੀ 243.

(7) ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਚੇ ਆਦਰ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਵਾਂਗਾ, ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖਾਂਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਰਵਨੀਤ ਸਿੰਘ

ਐਨ. ਕੇ. ਐਸ

ਫੁਲ ਬੈਂਚ

ਪ੍ਰੋਮ ਚੰਦ ਪੰਡਿਤ, ਐਸ. ਐਸ. ਸੰਧਾਵਾਲੀਆ ਅਤੇ
ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਗੁਜਰਾਲ, ਜੇ. ਜੇ.

ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ , — ਐਪਲ ਆਈ ਲੈਟਰਸ,

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਸ , — ਜਵਾਬਦੇਹ।

ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਪੇਟੈਂਟ ਏ 1 ਅਪੀਲ ਨੰ. 541 ਆਫ 1968

20 ਨਵੰਬਰ 1970

ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ (1953 ਦਾ X)- ਸੈਕਸ਼ਨ! s 2 ਅਤੇ 10 -ਏ ਅਤੇ 10-ਬੀ — ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ (1966 ਦਾ XXXI) — ਸੈਕਸ਼ਨ 88 ਅਤੇ 89 — ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ — ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਾ ਤਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ — ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ- ਕੀ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਰਹੇਗਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲਿਐਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਪਲੱਸ ਘੋਸ਼ਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਉਕਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਸਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। T 1 ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਧਿਨਿਯਮ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਅੰਤਿਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ ਉਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਪਲੱਸ ਹੋਣੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤੱਥ

Mai Singh etc., v. Mohinder Singh (Shamsher Bahadur, J.)

ਉਕਤ ਖੇਤਰ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ। **T 1** ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। **T 1** ਉਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਵਸੋਬਾ ਕਰਨਾ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ, ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਘੋਸ਼ਿਤ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਲਈ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸਮਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੀ ਧਾਰਾ **88** ਦੇ ਤਹਿਤ